YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu toinen jaosto)

27 päivänä syyskuuta 2000 *

Asiassa T-184/97,

BP Chemicals Ltd, kotipaikka Lontoo (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajinaan barrister J. Flynn ja solicitor J. A. Rodriguez, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Loesch & Wolter, 11 rue Goethe,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies N. Khan, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jota tukee

Ranskan tasavalta, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston kansainvälistä talousoikeutta ja yhteisön oikeutta koskevien asioiden jaoston

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

jaostopäällikkö K. Rispal-Bellanger ja saman osaston apulaisulkoasiainsihteeri C. Vasak, prosessiosoite Luxemburgissa Ranskan suurlähetystö, 8 B boulevard Joseph II,

väliintulijana,

jossa kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoaa Ranskan hyväksymästä biopolttoaineiden tukijärjestelmästä 9 päivänä huhtikuuta 1997 tehdyn komission päätöksen (SG(97) D/3266),

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Potocki sekä tuomarit K. Lenaerts, J. Azizi, M. Jaeger ja A. W. H. Meij,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies B. Pastor,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 15.9.1999 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskeva lainsäädäntö

1 Kivennäisöljyjen valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta 19 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/81/ETY (EYVL L 316, s. 12) kuudennessa perustelukappaleessa säädetään, että on "annettava jäsenvaltioiden halutessaan soveltaa alueillaan tiettyjä — — verovapautuksia tai alennettuja verojen määriä, jos tämä ei vääristä kilpailua".

2 Tämän direktiivin 1 artiklan 1 kohdan mukaan "jäsenvaltioiden on kannettava kivennäisöljyistä yhdenmukaistettua valmisteveroa tämän direktiivin mukaisesti". Direktiivin 3 artiklassa säädetään, että "kussakin jäsenvaltiossa kivennäisöljyistä on kannettava erityisvalmisteveroa, joka on laskettava 1 000 litralle 15 °C:n lämpötilassa olevaa tuotetta".

3 Direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 2 kohdan mukaan, sellaisena kuin se on muutettuna 22.12.1994 annetulla neuvoston direktiivillä 94/74/EY (EYVL L 365, s. 46), säädetään, että "jäsenvaltiot voivat soveltaa täydellisiä tai osittaisia valmisteveron määrää koskevia vapautuksia tai alennuksia kivennäisöljyihin, joita

käytetään verovalvonnassa: — — d) kokeiluhankkeissa, joiden tarkoituksena on vähemmän saastuttavien tuotteiden, erityisesti uusiutuvista luonnonvaroista saatavien polttoaineiden, teknologinen kehittäminen, — — sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden yhteisön säännösten soveltamista".

4 Direktiivin 8 artiklan 4 kohdan mukaan neuvosto voi yksimielisesti antaa jäsenvaltiolle luvan ottaa käyttöön muita kuin direktiivissä 92/81/ETY nimenomaisesti säädettyjä verovapautuksia.

Asian perustana olevat tosiseikat

5 Kantaja BP Chemicals Ltd on synteettisen etanolin suurin tuottaja Euroopassa. Kantaja ei toisaalta tuota lainkaan maataloudesta saatavaa etanolia. Se on BP Amoco plc:n (aiemmin The British Petroleum Company plc) täysin omistama tytäryhtiö.

Kysymyksessä olevat tukijärjestelmät

6 Ranskan tasavalta vapautti vuoden 1992 talousarviosta 30.12.1991 annetulla lailla (laki nro 91-1322, julkaistu Ranskan tasavallan virallisessa lehdessä 31.12.1991, s. 17229) 31.12.1996 asti valmisteveroista rapsi- ja auringonkukkaöljyn esterit, joita käytetään lämmitysöljyn ja polttoöljyn sijasta, sekä viljasta, maa-artisokista, perunoista sekä juurikkaista valmistetun etyylialkoholin, jota lisätään korkeaoktaanisiin polttoaineisiin ja bensiiniin, ja etyylialkoholin johdannaiset.

7 Kantaja teki 25.7.1994 komissiolle kantelun tästä tukijärjestelmästä.

8 Komissio ilmoitti Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 9.6.1995 julkaistulla ilmoituksella (EYVL L 143, s. 8) niille, joita asia koskee, päätöksestään aloittaa EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan (josta on tullut EY 88 artiklan 2 kohta) mukainen menettely tämän Ranskan viranomaisten käyttöön ottaman tukijärjestelmän osalta ja pyysi niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa.

9 Biopolttoaineiden verovapautta Ranskassa koskevassa 18 päivänä joulukuuta 1996 tehdyssä komission päätöksessä 97/542/EY (EYVL L 222, s. 26, jäljempänä 18.12.1996 tehty päätös) todetaan seuraavaa: "Ranskassa verovapautena maatalousperäisten biopolttoaineiden hyväksi myönnetyt tuet — — ovat laittomia, koska ne on myönnetty perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa asetettujen menettelysääntöjen vastaisesti. Nämä tuet ovat perustamissopimuksen 92 artiklan mukaisesti yhteismarkkinoille soveltumattomia. Ranskan on poistettava 2 artiklassa tarkoitetut tuet kahden kuukauden määräajassa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta."

10 Komission pääasialliset syyt suhtautua kielteisesti tähän tukijärjestelmään koskivat niiden maataloustuotteiden rajoitettua määrää, joista biopolttoaineita voidaan valmistaa, ja velvollisuutta viljellä näitä tuotteita kesantomailla.

11 Ranskan viranomaiset ilmoittivat marraskuussa 1996 komissiolle muutetusta biopolttoaineiden tukijärjestelmästä (jäljempänä riidanalainen järjestelmä).

12 Komissio totesi 9.4.1997 tekemällään päätöksellä, että riidanalainen järjestelmä oli perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti yhteismarkkinoille soveltuva (jäljempänä riidanalainen päätös).

13 Tämä päätös annettiin ilman, että Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä olisi sitä ennen julkaistu tiedonantoa, jotta ne, joita asia koskee, olisivat voineet esittää huomautuksensa. Kantaja sai jäljennöksen tästä päätöksestä 11.6.1997. Päätöstä ei ole julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

14 Komissio totesi riidanalaisessa päätöksessään seuraavaa:

"[sivu 2] Ranska suunnittelee, että polttoainetuotteiden kansallista veroa (TIPP) alennettaisiin tiettyjen tuotteiden osalta, jotka on saatu kasviraaka-aineista ja jotka on tarkoitettu lisättäviksi polttoaineisiin — —

Kysymyksessä olevien tuotteiden markkinointi vapautettaisiin kokonaan tai osittain TIPP:stä vuosittain hyväksyttävän rahamäärän rajoissa, jotta voidaan osittain kompensoida ne ylimääräiset tuotantokustannukset, jotka näitä tuotteita rasittavat verrattuina fossiilista alkuperää oleviin tuotteisiin — —

Estereiden ryhmää ja [etyyli-tertiääristä butyylieetterin] ryhmää koskisi erisuuruinen vapautus — —

[sivu 3] Tämä vapautus TIPP:stä myönnettäisiin viranomaistenne hyväksymille biopolttoaineiden tuotantoyksiköille (laitoksille) Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistavan lupahakemuksia koskevan ilmoituksen mukaisen menettelyn perusteella. Viranomaisten luvan perusteella kysymyksessä olevat yksiköt saisivat Ranskassa markkinoida määritellyn määrän biopolttoaineita, joille myönnettäisiin verovapautus vuosittaisen talousarviosta annetun lain mukaisesti — —

[sivu 7] Biopolttoainealalla käydään kauppaa ja näin ollen jäsenvaltioiden välille syntyy kilpailua. Biopolttoaineet kilpailevatkin useimpien fossiilisten polttoaineiden kanssa.

Etyyli-tertiäärinen butyylieetteri (ETBE) kilpailee etenkin metyyli-tertiäributyyli-eetterin (MTBE) kanssa, jota saadaan normaalisti luonnonkaasusta tuotettavasta metanolista, minkä vuoksi sen tuotantokustannukset ovat noin puolet ETBE:n tuotantokustannuksista. Nämä kaksi tuotetta ovat täysin korvattavissa toisillaan, ja niitä käytetään lyijyttömän bensiinin oktaaniluvun lisäämiseen — —

Ensiksi on todettava, että viranomaistenne mukaan toimenpiteet, joihin nämä ovat ryhtyneet biopolttoaineiden käyttämisen edistämiseksi, ovat rajoittuneet pilottiyksiköissä tapahtuneeseen tutkimukseen siitä, onko niiden tuottaminen ja lisääminen Ranskan alueella markkinoitaviin polttoaineisiin teknisesti mahdollista. Tällä hetkellä pyritään osoittamaan biopolttoaineryhmät taloudellisesti käyttökelpoisiksi ja parantamaan niiden taloudellista tulosta — —

Koska biopolttoaineet kilpailevat fossiilisten polttoaineiden kanssa lisäaineina tai korvaavina tuotteina ja koska niillä käydään kauppaa yhteisön sisällä, kysymyksessä olevat tuet ovat omiaan vaikuttamaan tähän kauppaan ja vääristämään kilpailua — —

[sivu 9] Koska tästä suunnitellusta järjestelmästä seuraa, että sellainen toimiala kehittyy, jota yhteisössä halutaan edistää, on varmistettava, että järjestelmä ei vaikuta kauppaan yhteisen edun vastaisesti. Tältä osin [92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa] määrättyä poikkeusta voidaan soveltaa vain, jos kysymyksessä olevassa järjestelmässä määritetään objektiiviset arviointiperusteet asianomaisten yritysten hakemusten huomioon ottamisen edellytyksistä — — sekä, että julkisella vallalla ei ole harkintavaltaa niiden tuotantoyksiköiden valinnassa, jotka voivat saada veroedun — —

[sivu 11] Sitä vastoin herää kysymys siitä, missä määrin tuotantokapasiteetti, joka Ranskassa on kehitetty tukijärjestelmän avulla, jonka komissio on juuri todennut lainvastaiseksi ja [EY:n] perustamissopimuksen kanssa yhteensoveltumattomaksi, tulisi ottaa huomioon päätettäessä määristä, joille tuotantoyksikkö voi pyytää lupaa.

On selvää, että näiden yritysten tukikelpoisuutta ei pidä tehdä monimutkaisemmaksi kuin muiden asiasta mahdollisesti kiinnostuneiden tuottajien. On kuitenkin vältettävä tilannetta, jossa järjestelmästä hyötyisivät todellisuudessa vain ranskalaiset biopolttoaineiden tuottajat sen vuoksi, että heillä on jo käytettävissään yhteisön oikeuden vastaiseksi todetun tukijärjestelmän avulla kehitetty tuotantokapasiteetti.

Komissio on jo käsitellyt tätä kysymystä edellä mainitussa päätöksessään, jossa se katsoi seuraavaa: ' — — suoraan (biopolttoaineiden) valmistajille myönnetystä tuesta saatu hyöty oli näille ohimenevää tai ainakin toisarvoista, vaikka sen määrää ei voida arvioida. Tuen ansiosta tosin valmistajat saattoivat toimittaa markkinoille kilpailukykyiseen hintaan biopolttoaineita, joiden määrä oli kuitenkin koko biopolttoainemarkkinoihin nähden suhteellisen pieni — — '

[s. 12] Johtopäätöksenä voidaan todeta, että viranomaistenne ilmoittaman kaltainen verovapautusjärjestelmää koskeva suunnitelma ei vääristä kilpailua eikä

vaikuta kauppaan yhteisen edun vastaisesti, koska siihen ei sisälly syrjivää elementtiä siltä osin kuin on kysymys yritysten tukikelpoisuudesta eikä harkintavaltaa siltä osin kuin on kysymys järjestelmästä hyötyvien valinnasta tai lupien myöntämisestä. Siihen voidaan siis soveltaa [92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa] määrättyä poikkeusta, koska sen tarkoituksena on helpottaa tiettyjen toimintojen kehittämistä, kun otetaan huomioon, että se liittyy strategiaan, jolla pyritään vähentämään energianlähteiden osalta riippuvuutta bensiinistä, kehittämään vaihtoehtoisia energianlähteitä ja hyödyntämään maatalousresursseja paremmin — —

Lopuksi komissio toteaa, että tämä tiedonanto koskee valmisteveron alentamista, johon sovelletaan direktiiviä 92/81/ETY — —

[sivu 13] Ranskan viranomaisten antamien tietojen mukaan kysymys on 'sellaisen rajoitetun verovapautusjärjestelmän toteuttamisesta, jonka tarkoituksena on osoittaa biopolttoaineet teollisesti käyttökelpoisiksi ja parantaa niiden taloudellista tulosta'.

Järjestelmällä on lisäksi vain melko vähäinen vaikutus, koska biopolttoaineet edustavat Ranskassa tällä hetkellä vain noin 0,5:tä prosenttia öljytuotteiden kulutuksesta ja 0,8:aa prosenttia polttoainemarkkinoista.

Jotta voitaisiin valvoa kasviperäisten tuotteiden käytöstä mahdollisesti aiheutuvia vahinkoja ja antaa kuluttajille informaatiota ja suojata heitä, tuotteita valvotaan tarkasti.

Varastoidun tuotteen tasalaatuisuuden ja korroosio-ongelmien tutkimiseksi tehdään täydentäviä testejä.

Kaikkien esitettyjen syiden perusteella vaikuttaa siltä, että ilmoitetulla järjestelmällä on direktiivissä 92/81/ETY [8 artiklan 2 kohdan d alakohdassa] tarkoitetut kokeiluhankkeen ominaisuudet.

Edellä esitettyjen näkemysten valossa minulla on kunnia ilmoittaa teille, että komissio on päättänyt olla vastustamatta valtiontukia koskevia säännöksiä siltä osin kuin on kyse polttoainetuotteiden kansallisesta verosta annettavasta vapautuksesta, jonka Ranska aikoo myöntää tietyille määrille ETBE:tä ja metyyliestereitä."

15 Ranskan tasavalta sääti vuoden 1997 lisätalousarviota koskevan lain (laki nro 97-1239, annettu 29.12.1997, JORF 29.12. ja 30.12.1997, s. 19101) 25 §:ssä osittaisen vapautuksen kiinteämääräisestä TIPP:stä ensinnäkin 230 Ranskan frangiksi hehtolitralta sellaisten kasviöljyjen estereiden osalta, joita lisätään lämmitysöljyyn ja dieselöljyyn, ja toiseksi 329,50 Ranskan frangiksi hehtolitralta sellaisten maataloudesta saatavien etyylialkoholien johdannaisten (kuten ETBE) alkoholipitoisuuden osalta, joita lisätään korkeaoktaanisiin polttoaineisiin ja bensiiniin. Tämä verovapautus koski sellaisia tuotantoyksiköitä, jotka Ranskan viranomaiset olivat hyväksyneet Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistun lupahakemusmenettelyä koskevan ilmoituksen perusteella.

16 Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä (EYVL C 350, s. 26) julkaistiin 19.11.1997 biopolttoaineiden tuotantoyksiköiden hyväksymistä koskevia lupahakemuksia koskeva ilmoitus, joka koski enintään 350 000 tonnia estereitä ja enintään 270 000 tonnia ETBE:tä. Ranskan viranomaiset ilmoittivat komissiolle 18.2.1998 päivätyssä kirjeessä edellä mainitun lupahakemusmenettelyn sisällön ja tulokset. Lupahakemuksia oli jätetty neljä, ja ne koskivat kaikkiaan 227 600 tonnia ETBE-ryhmiä vuodessa.

Biopolttoainemarkkinat

17 Termi "biopolttoaine" on lajinimitys, joka suppeasti tulkiten käsittää ainoastaan biologista alkuperää olevat polttoaineet, jotka eivät ole fossiilisia. Termiä käytetään myös yleisesti kuvaamaan polttoaineseoksia, jotka sisältävät sekä fossiilista alkuperää olevia aineosia että "biopolttoainetta" sanan suppeassa merkityksessä.

18 Näin ollen laajassa merkityksessä käsitetyt biopolttoaineet, joista nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on kyse, voidaan jakaa kahteen suureen luokkaan: yhtäältä sellaisenaan polttoaineena käytettävään etanoliin, vaikka se on tällä hetkellä vasta kokeiluasteella, ja toisaalta polttoaineiden biolisäaineisiin, joilla pyritään lisäämään polttoaineiden oktaanilukua. Tämä toinen luokka voidaan vielä jakaa kahteen alaluokkaan: dieselöljyn biolisäaineet ja bensiinin biolisäaineet.

19 Riidanalainen päätös koskee riidanalaiseen järjestelmään kuuluvia toimenpiteitä, jotka koskevat kahta viimeksi mainittua alaluokkaa: ETBE:tä, jota käytetään bensiinin biolisäaineena ja rypsiöljyn ja auringonkukkaöljyn estereitä, joita käytetään sekä dieselöljyn että lämmitysöljyn biolisäaineina. Käsiteltävänä olevassa kanteessa kantaja kiistää riidanalaisen päätöksen lähinnä siltä osin kuin se koskee ETBE-ryhmää koskevia riidanalaisen järjestelmän toimenpiteitä.

20 ETBE syntyy katalyysireaktiosta, jossa on suurin piirtein samat määrät isobutyleeniä (petrokemiallinen tuote) ja etanolia (jota yleisesti kutsutaan alkoholiksi). Etanolia saadaan maataloustuotteista (jäljempänä bioetanoli) tai synteettisesti etyleenistä (petrokemiallinen tuote) ja vedestä.

21 MTBE:tä, joka syntyy katalyysireaktiosta, jossa on isobutyleenia ja luonnonkaasu metaanin johdannaista metanolia, voidaan myös käyttää lisäaineena bensiinin oktaaniluvun kohottamiseksi.

Asian käsittelyn vaiheet

22 Kantaja nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan nojalla (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 20.6.1997 toimittamallaan kannekirjelmällä.

23 Ranskan tasavalta pyysi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 25.9.1997 toimittamassaan väliintulohakemuksessa saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen vastaajan vaatimuksia.

24 Laajennetun kolmannen jaoston puheenjohtaja hyväksyi väliintulohakemuksen 9.12.1997 antamallaan määräyksellä.

25 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu toinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn. Prosessinjohtotoimenpiteenä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pyysi asianosaisia vastaamaan eräisiin kysymyksiin kirjallisesti, ja nämä noudattivat pyyntöä. Vastaajan toimittamien kirjallisten vastausten johdosta kantaja pyysi 7.9.1999 päivätyllä kirjeellä, että vastaaja toimittaisi tiettyjä täydentäviä asiakirjoja.

26 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 15.9.1999 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten ja väliintulijan vaatimukset

27 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen

— velvoittaa vastaajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut

— velvoittaa väliintulijan korvaamaan väliintulostaan aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

28 Komissio, jota Ranskan tasavalta tukee, vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkittavaksi ottamatta siltä osin kuin se koskee riidanalaisen päätöksen sitä osaa, joka koskee estereitä koskevia riidanalaisen järjestelmän toimenpiteitä, ja hylkää sen muilta osin perusteettomana

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten ja muiden osapuolten väitteet ja niiden perustelut

29 Kantaja toteaa aivan aluksi, että se on yksi synteettisen etanolin päätuottajista ja että synteettinen etanoli on tuote, joka kilpailee riidanalaisesta järjestelmästä hyötyvän bioetanolin kanssa. Koska riidanalainen päätös lisäksi tehtiin aloittamatta perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrättyä menettelyä, kantaja katsoo, että sillä on asiavaltuus yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-198/91, Cook vastaan komissio, 19.5.1993 antaman tuomion (Kok. 1993, s. I-2487) nojalla. Kantaja huomauttaa tältä osin, että komissio on menetellyt virheellisesti jättäessään aloittamatta tämän menettelyn.

30 Kantaja huomauttaa lisäksi, että komissio ei voi asettaa kyseenalaiseksi kantajan oikeutta nostaa kanne riidanalaisesta päätöksestä siltä osin kuin päätös koskee estereiden ryhmää koskevia riidanalaisen järjestelmän toimenpiteitä, koska järjestelmä kattaa erotuksetta ETBE:n ja estereiden ryhmät.

31 Komissio ei aseta kyseenalaiseksi kantajan oikeutta riidanalaisen päätöksen riitauttamiseen siltä osin kuin kysymys on ETBE:n ryhmää koskevista riidanalaisen järjestelmän toimenpiteistä. Komissio sitä vastoin väittää, että kantajalla ei ole tätä oikeutta siltä osin kuin riidanalainen päätös koskee estereiden ryhmään sovellettavia toimenpiteitä. Komissio korostaa, että kantaja ei ole koskaan vedonnut minkäänlaiseen tähän ryhmään liittyvään intressiinsä. Kantajan tässä suhteessa kehäpäätelmiin johtavassa argumentaatiossa unohdetaan se seikka, että kysymyksessä olevat ryhmät ovat toisistaan riippumattomia.

32 Ranskan tasavalta väittää, että kantajaa ei voida pitää perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna yrityksenä, "jota asia koskee", eikä rii-

danalainen päätös koske sitä suoraan ja erikseen. Näin ollen Ranskan tasavalta katsoo, että kanne kokonaisuudessaan on jätettävä tutkimatta.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

33 Ensiksi on lausuttava komission esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä, joka koskee tutkittavaksi ottamisen edellysten osittaista puuttumista.

34 Tämän kysymyksen osalta on muistettava, että luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi nostaa perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan nojalla kanteen ainoastaan sellaisista päätöksistä, jotka saavat aikaan sellaisia sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi (asia T-117/95, Corman v. komissio, tuomio 30.1.1997, Kok. 1997, s. II-95 ja asia T-178/94, ATM v. komissio, tuomio 18.12.1997, Kok. 1997, s. II-2529, 53 kohta). Tästä seuraa, että kun kumoamiskanteen kohteena oleva toimi sisältää asiallisesti toisistaan erillisiä osia, kanne voidaan nostaa vain niistä tämän toimen osista, jotka saavat aikaan sellaisia pakottavia oikeusvaikutuksia, jotka voivat muuttaa selvästi kantajan oikeusasemaa.

35 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että riidanalainen päätös koskee kahteen eri biopolttoaineryhmään sovellettavia tukitoimenpiteitä siltä osin kuin on kysymys näiden biopolttoaineiden koostumuksesta ja käytöstä ja markkinoista, joihin nämä ryhmät vaikuttavat. On todettava, että kantajan esittämiensä neljän asiakysymyksiin pohjautuvan kanneperusteen yhteydessä kehittelemä argumentaatio koskee pääasiallisesti vain ETBE-ryhmään sovellettavia toimenpiteitä. Perustellakseen asiavaltuutensa kantaja vetoaa muutoin siihen, että se on synteettisen etanolin tuottaja ja että tämä on tuote, joka kilpailee toisen ETBE:n aineosan eli bioetanolin kanssa.

36 Näissä olosuhteissa on todettava, että riidanalainen päätös, siltä osin kuin se koskee estereiden ryhmää koskevia toimenpiteitä, ei muuta selvästi kantajan oikeusasemaa eikä näin ollen vaikuta sen etuihin.

37 Käsiteltävänä oleva riidanalaiseen päätökseen kohdistuva kanne jätetään siis tutkittavaksi ottamatta siltä osin kuin se koskee estereiden ryhmää koskevia riidanalaiseen järjestelmään kuuluvia toimenpiteitä.

38 Ranskan tasavallan esittämän oikeudenkäyntiväitteen osalta on korostettava, että EY:n tuomioistuimen perussäännön 37 artiklan neljännen kohdan mukaisesti, jota sovelletaan perussäännön 46 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla oikeudenkäyntiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, väliintulokirjelmässä saadaan esittää vain jonkun asianosaisen vaatimuksia tukevia vaatimuksia.

39 Tästä seuraa, että Ranskan tasavallan esittämä oikeudenkäyntiväite on hylättävä siltä osin kuin se on laajempi kuin vastaajan esittämä vaatimus siitä, että käsiteltävänä oleva kanne on jätettävä osittain tutkimatta. Vastaaja ei itse asiassa ole asettanut kyseenalaiseksi kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä siltä osin kuin se koskee ETBE-ryhmää koskevia riidanalaisen järjestelmän toimenpiteitä.

40 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa ei ole tarpeen viran puolesta tutkia kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä siltä osin kuin kysymys on päätöksen siitä osasta, joka koskee ETBE-ryhmää koskevaa riidanalaisen järjestelmän osaa.

Pääasia

41 Käsiteltävänä olevassa kanteessaan kantaja esittää neljä kanneperustetta. Ensimmäisen mukaan EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohtaa (josta on muutettuna tullut EY 87 artiklan 3 kohta) on rikottu. Toinen kanneperuste koskee sitä, että direktiiviä 92/81/ETY on rikottu. Kolmannen kanneperusteen mukaan EY:n perustamissopimuksen 95 artiklaa (josta on muutettuna tullut EY 90 artikla) on rikottu. Viimeinen kanneperuste koskee sitä, että EY:n perustamissopimuksen 190 artiklaa (josta on tullut EY 253 artikla) on rikottu.

42 Myöhemmin ilmenevistä syistä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutkii ensimmäiseksi toisen kanneperusteen, joka koskee direktiivin 92/81/ETY rikkomista.

Asianosaisten ja väliintulijan väitteet ja niiden perustelut

43 Kantaja katsoo, että direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 2 kohdan d alakohtaa, siltä osin kuin se koskee "kokeiluhankkeita, joiden tarkoituksena on vähemmän saastuttavien tuotteiden teknologinen kehittäminen", ei tule soveltaa käsiteltävänä olevassa tapauksessa. Riidanalaisen järjestelmän tarkoituksena ei millään tavoin ole teknologinen kehittäminen, vaan se on kokonaan suunnattu teolliseen tuotantoon. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa poikkeus olisi mahdollinen ainoastaan, jos neuvosto olisi antanut direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 4 kohdan mukaisen päätöksen.

44 Kantaja toteaa lisäksi, että riidanalaisessa päätöksessä komissio puolustaa näkemystä, jonka mukaan riidanalainen järjestelmä kuuluisi tämän 8 artiklan 2 kohdan d alakohdan soveltamisalaan, yrittämättäkään selittää, miksi se oli päinvastaisella kannalla 18.12.1996 tekemässään päätöksessä.

45 Kasveista peräisin olevien tuotteiden käytön valvonta, kuluttajille annettava informaatio ja varastoidun tuotteen tasalaatuisuuden ja korroosio-ongelmien tutkimiseksi tehtävät testit, joihin riidanalaisessa päätöksessä viitataan, eivät myöskään voi oikeuttaa sellaiseen johtopäätökseen päätymistä, että järjestelmästä hyötyvät yritykset toimisivat "pilottilaitoksina", kun otetaan huomioon kysymyksessä olevien tuotanto-ohjelmien merkittävyys ja se, että käytettävän teknologian käyttökelpoisuus on jo laajalti osoitettu.

46 Vastauksena komission esittämään väitteeseen, jonka mukaan käsitteen "kokeiluhanke" merkityksen arvioinnissa on harkintavaltaa, kantaja toteaa, että tällainen harkintavalta ei voi ulottua niin pitkälle, että sanan merkitys muuttuisi. Käytännössä on todettu, että "kokeiluhankkeen" tulisi täyttää ainakin kaksi arviointiperustetta: ensiksikin sen tulisi olla pienimuotoinen ja toiseksi kokeellinen sillä tavoin, että sen tulokset tulisi tieteellisesti tarkastaa. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa riidanalainen järjestelmä ei täytä kumpaakaan näistä arviointiperusteista.

47 Kantaja toteaa seuraavaksi, että direktiivin 92/81/ETY kuudennessa perustelukappaleessa edellytetään, että myönnetyt vapautukset eivät saa vääristää kilpailua, ja kantaja on ensimmäisessä kanneperusteessaan osoittanut, että riidanalainen järjestelmä aikaansaa tällaisia vääristymiä etanolimarkkinoilla.

48 Komissio muistuttaa, ettei direktiivissä 92/81/ETY eikä missään muussakaan toimielinten säädöksessä, päätöksessä tai muussa toimessa määritellä ilmausta "kokeiluhanke". Jäsenvaltioilla on näin ollen tiettyä harkintavaltaa päättäessään, miten ne käsittävät tämän ilmauksen. Komission pitää ottaa huomioon tämä harkinnanvara, kun se päättää, onko kansallinen verovapautus yhteensoveltuva direktiivin kanssa (ks. asia T-266/94, Skibsvaerftsforeningen ym. v. komissio, tuomio 22.10.1996, Kok. 1996, s. II-1399, 172 kohta).

49 Komission 18.12.1996 tekemä päätös ei sisällä tähän asiaan vaikuttavia kannanottoja direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 2 kohdan d alakohdan sovelletta-

vuudesta, koska tämä päätös koski etanolin tuottamista eikä bensiiniin sekoitettujen biopolttoaineiden tuottamista, kuten nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa. Lisäksi se seikka, että tällä hetkellä Ranskan ulkopuolella ei ole ETBE:n tuotantolaitosta, tukee päätelmää, jonka mukaan riidanalainen järjestelmä koskee nimenomaan "kokeiluhankkeita".

50 Komissio katsoo lisäksi, että lainsäädännöllinen asiayhteys edellyttää, että käsitettä "kokeiluhanke" on tulkittava laajasti. Direktiivin 92/81/ETY 3 artiklassa säädetään, että valmistevero on laskettava 1 000 litralle. Verovapautus on tarpeellinen vain silloin, kun hanke on niin laaja, että valmistevero voi merkitä sille estettä. Komissio katsoo joka tapauksessa, että "kokeiluhankkeen" ominaisuutta ei voida arvioida tuotettujen tonnien tai hankittujen markkinaosuuksien mukaan, vaan suhteessa niihin mahdollisiin kilpailun vääristymiin, joita kysymyksessä oleva hanke voi aiheuttaa, mutta joita ei käsiteltävänä olevassa tapauksessa esiinny.

51 Biopolttoaineiden osalta on lisäksi vielä ratkaistavina tiettyjä teknisiä ongelmia, kuten ilmenee myös tutkimuksista, joita on tehty yhteisön uusiutuvia energianlähteitä koskevassa Altener-nimisessä ohjelmassa sekä Yhdysvaltojen energiaministeriössä.

52 Komissio muistuttaa, että yhteisö on vuodesta 1986 lähtien keskittänyt tutkimuksensa, jotta se voi suuntautua sellaisiin projekteihin, joita voidaan nopeammin soveltaa kaupallisesti. Se korostaa lopuksi, että "kokeiluhankkeen" aseman ja uudistuvien luonnonvarojen käytön edistämiseen tähtäävän politiikan välillä on yhteys.

53 Ranskan hallitus esittää komission argumentaation lisäksi, että komission 12.3.1997 tiedonannossa (KOM(97)122), joka koskee Altener-ohjelman tuloksia, todetaan, että "komissio päätti yhdessä jäsenvaltioiden asiantuntijoiden

kanssa, että ohjelman tämän osan toteuttamiseksi on tarkoituksenmukaista noudattaa markkinalähtöistä lähestymistapaa, jossa teollisuus on mukana merkittävällä panoksella — — ".

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

54 Ensiksi on todettava, että riidanalaisessa päätöksessä tutkitaan riidanalaisen järjestelmän suhdetta perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohtaan, jonka nojalla perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohtaan sisältyvästä kiellosta poiketen yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää tukea tietyn taloudellisen toiminnan edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

55 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissiolla on laaja harkintavalta soveltaessaan perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohtaa. Kun harkintavallan käyttäminen edellyttää monitahoisen taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen arviointia, tuomioistuinvalvonta, joka yhteisöjen tuomioistuimissa kohdistuu tällaisen harkintavallan nojalla tehtyyn päätökseen, on rajoitettua (yhdistetyt asiat T-371/94 ja T-394/94, British Airways ym. ja British Midland Airways v. komissio, tuomio 25.6.1998, Kok. 1998, s. II-2405, 79 kohta). Tämä komissiolle perustamissopimuksen 93 artiklassa myönnetty harkintavalta ei kuitenkaan oikeuta sitä, että komissio voisi sallia jäsenvaltioiden poiketa muista kuin perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan soveltamiseen liittyvistä yhteisön oikeuden säännöksistä tai määräyksistä (yhdistetyt asiat C-134/91 ja C-135/91, Kerafina ja Vioktimatiki, tuomio 12.11.1992, Kok. 1992, s. I-5699, 20 kohta).

56 On huomattava, että se harkintavalta, jonka komissio voi lainmukaisesti antaa jäsenvaltioille näiden soveltaessa käsitettä "kokeiluhankkeet, joiden tarkoituksena on vähemmän saastuttavien tuotteiden teknologinen kehittäminen", joka mainitaan edellä mainitun direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 2 kohdassa, on erotettava komissiolle perustamissopimuksen 93 artiklassa sen suhteen myön-

netystä harkintavallasta, missä määrin valtiontuki on yhteismarkkinoille soveltuva perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitetussa merkityksessä. Vaikka komissiolle perustamissopimuksen 93 artiklassa annettu valta edellyttää, että tämä toimielin suorittaa monitahoisten taloudellisten ja sosiaalisten tilanteiden arviointia, joka on vain rajoitetun tuomioistuinvalvonnan kohteena, direktiivin 92/81/ETY riidanalaisen säännöksen soveltamisen arvioinnin on kuitenkin tapahduttava siihen sisältyvien häilyvärajaisten ja määrittelemättömien lainsäädännöllisten käsitteiden mahdollisen tulkinnan puitteissa — tämä arviointi kuuluu viime kädessä yhteisöjen tuomioistuinten toimivaltaan.

57 Näin ollen — ja edellä 55 kohdassa mainitun asiassa Kerafina ja Vioktimatiki annetun tuomion mukaisesti — komission, silloin kun se arvioi sille ilmoitettua tukijärjestelmää, sekä toimivaltaisen yhteisöjen tuomioistuimen tai yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen, silloin kun se käsittelee kumoamiskannetta, on huolehdittava yhteisön lainsäädäntöön sisältyvien käsitteiden kontekstuaalisen ja asianmukaisen tulkinnan edellyttämien rajojen noudattamisesta.

58 Toista kanneperustetta on tutkittava näiden periaatteiden valossa.

59 Tässä kanneperusteessa nostetaan ensinnäkin esiin kysymys siitä, millainen ulottuvuus on direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 2 kohdan d alakohdalla, jonka teksti sisältyy edellä 3 kohtaan. Sen jälkeen on tutkittava, kuuluuko tapa, jolla tätä säännöstä on sovellettu riidanalaisessa päätöksessä, näin määriteltyyn soveltamisalaan.

60 Vaikka direktiivissä 92/81/ETY esiintyvä sanamuoto "kokeiluhankkeet, joiden tarkoituksena on vähemmän saastuttavien tuotteiden teknologinen kehittäminen" jättääkin tiettyä tulkintavapautta, joka on ominaista kaikille ilmauksille, joiden sisältö ei ole täsmällisesti määritelty, sitä ei kuitenkaan ole tulkittava niin, että jäsenvaltioiden sallittaisiin soveltaa sitä lähes mielensä mukaan. Direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 2 kohdan d alakohdan sanamuoto ei mahdollista sitä, että jäsenvaltiot voisivat myöntää vapautuksia valmisteveroista kaikille kokeilu-

hankkeille, joiden tarkoituksena on vähemmän saastuttavien tuotteiden kehittäminen. Tässä säännöksessä edellytetään nimenomaisesti, että tällaiset hankkeet tähtäävät näiden tuotteiden teknologiseen kehittämiseen, joten säännöksessä tehdään rajaus sen suhteen, minkä tyyppiset hankkeet voivat kuulua sen soveltamisalaan.

61 Tämän jälkeen on todettava, että direktiivin perustelukappaleista sekä sen 1 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että direktiivin tarkoituksena on kivennäisöljyihin sovellettavan valmisteveron yhdenmukaistamisella toteuttaa kysymyksessä olevien tuotteiden vapaa liikkuvuus ja tällä tavoin edistää sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa. Hyvin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan poikkeuksia tällaisista yhteisön oikeuden perusperiaatteista on tulkittava ja sovellettava suppeasti (ks. yhdistetyt asiat 2/62 ja 3/62, komissio v. Luxemburg ja Belgia, tuomio 14.12.1962, Kok. 1962, s. 813; Kok. Ep. I, s. 133 ja asia T-571/92, Lefebvre ym. v. komissio, tuomio 14.9.1995, Kok. 1995, s. II-2379, 48 kohta). Toisin kun komissio väittää, tästä oikeuskäytännöstä seuraa, että direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 2 kohdan d alakohtaa on tulkittava suppeasti.

62 Direktiivin 92/81/ETY kuudennessa perustelukappaleessa todetaan, että "on kuitenkin annettava jäsenvaltioiden halutessaan soveltaa alueillaan tiettyjä — — verovapautuksia tai alennettuja verojen määriä, jos tämä ei vääristä kilpailua". Tästä perustelukappaleesta seuraa, että direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 2 kohtaa kokonaisuudessaan ja näin ollen myös d alakohtaan sisältyvää sanamuotoa "kokeiluhankkeet, joiden tarkoituksena on vähemmän saastuttavien tuotteiden teknologinen kehittäminen" on tulkittava ottaen huomioon ne kilpailun vääristymät, joita tämän säännöksen soveltamistoimenpiteet voivat saada aikaan.

63 Tältä osin on kiistatonta, että mitä läheisemmin jonkin yrityksen tutkimus- ja kehityshankkeet esimerkiksi teknologian alalla liittyvät kysymyksessä olevien tuotteiden markkinoille saattamisen vaiheeseen ja näin ollen niiden kaupalliseen hyödyntämiseen, sitä enemmän sen toiminta on omiaan vaikuttamaan kilpailuun. On niin ikään kiistatonta, että kokeilu- ja esittelyhankkeiden toteuttaminen on yleensä tutkimus- ja kehittämisprosessin viimeinen vaihe, joka edeltää tutki-

musten tulosten laajempaa teollista hyödyntämistä (ks. vastaavasti yhteisön puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävälle valtion tuelle, EYVL 1996, C 45, s. 5, 2.2 kohta ja liite I).

64 Riippumatta siitä, soveltuivatko edellä mainitut yhteisön puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävälle valtion tuelle käsiteltävänä olevassa tapauksessa, yhteisön lainsäädännön johdonmukainen soveltaminen edellyttää, että yhteisöjen tuomioistuimet voivat muiden tekijöiden ohella ottaa niistä vaikutteita määrittäessään yhteisön lainsäädäntötoimessa käytetyn käsitteen ulottuvuutta.

65 Tältä osin on korostettava, että se läheinen yhteys, joka on kokeiluhankkeen toteuttamisen ja sen tulosten myöhemmän kaupallisen hyödyntämisen välillä, ei jäänyt huomaamatta komissiolta, kun se teki 18.12.1996 päätöksen, jossa se katsoi erään aikaisemman, riidanalaiseen järjestelmään pääosiltaan verrattavissa olevan järjestelmän osalta, että "Ranskan huomautukset lisäksi vahvistavat komission analyysin, jonka mukaan toimenpiteen tavoite ja tosiasiallinen vaikutus ei ole direktiivissä [92/81/ETY] tarkoitettu perustutkimus eikä edes sovellettu tutkimus, vaan pikemminkin muun kuin elintarvikekäytön kaupallinen kehittäminen ja biopolttoaineiden merkittävän tuotannon aikaansaaminen kesannointimaille".

66 Näistä johtopäätöksistä seuraa, että se harkinnanvara, joka komission tekstien mukaan jäsenvaltioilla on direktiivin 92/81/ETY riidanalaisen säännöksen soveltamisessa, saattaisi aiheuttaa sen, että säännös menettäisi kokonaan tehokkaan vaikutuksensa, jolloin näihin valmisteveroista annetuista yhdenmukaistetuista säännöistä sallittuihin poikkeuksiin olennaisesti kuuluvaa rajoitustakaan ei olisi olemassa. Komission ei pitäisi tulkita sanamuotoa "kokeiluhankkeet, joiden tarkoituksena on vähemmän saastuttavien tuotteiden teknologinen kehittäminen" ainoastaan sanamuodonmukaisesti ja suppeasti, vaan myös kiinnittää erityistä huomiota tarkastelunsa kohteena olevan verovapautusohjelman ja sen mahdollisen myöhemmän kaupallisen hyödyntämisen väliseen läheisyyteen.

67 On siis tutkittava, onko tapa, jolla komissio on käsiteltävänä olevassa tapauksessa soveltanut direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 2 kohdan d alakohtaa, yhteensoveltuva juuri mainittujen periaatteiden kanssa.

68 Tältä osin on ensiksikin huomattava, että komissio totesi riidanalaisessa päätöksessään (s. 7) seuraavaa:

" — — [Ranskan viranomaisten] mukaan toimenpiteet, joihin nämä ovat ryhtyneet biopolttoaineiden käyttämisen edistämiseksi, ovat rajoittuneet pilottiyksiköissä tapahtuneeseen tutkimukseen siitä, onko niiden tuottaminen ja lisääminen Ranskan alueella markkinoitaviin polttoaineisiin teknisesti mahdollista. Tällä hetkellä pyritään osoittamaan biopolttoaineryhmät taloudellisesti käyttökelpoisiksi ja parantamaan niiden taloudellista tulosta." Samassa päätöksessä (s. 13) komissio toteaa edelleen, että "Ranskan viranomaisten antamien tietojen mukaan kysymys on 'sellaisen rajoitetun verovapautusjärjestelmän toteuttamisesta, jonka tarkoituksena on osoittaa biopolttoaineet teollisesti käyttökelpoisiksi ja parantaa niiden taloudellista tulosta'".

69 Riidanalaisesta päätöksestä ilmenee siis nimenomaisesti, että riidanalaisen järjestelmän tarkoituksena pääasiallisesti ei ollut osoittaa biopolttoaineiden tuotannon teknistä tai teknologista käyttökelpoisuutta, vaan arvioida jo olemassa olevien biopolttoaineiden tuotantolaitosten taloudellista suorituskykyä ja teollista kapasiteettia. Komissio oli sitä paitsi jo tullut tähän samaan johtopäätökseen 18.12.1996 tekemässään päätöksessä. Riidanalaisen järjestelmän tavoite menee siis selvästi pidemmälle kuin sellaisen kokeiluhankkeen toteuttaminen, jonka tarkoituksena on vähemmän saastuttavien tuotteiden teknologinen kehittäminen, jota direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 2 kohdan d alakohdassa edellytetään, riippumatta tämän järjestelmän mitattavissa olevasta vaikutuksesta markkinaosuuksina kysymyksessä olevilla markkinoilla.

70 Edellä esitetyistä päätelmistä seuraa, että kun komissio katsoi, että riidanalaista järjestelmää, sellaisena kuin siitä oli sille ilmoitettu eli järjestelmänä, jonka tar-

koitus oli osoittaa ETBE-ryhmän taloudellista ja teollista käyttökelpoisuutta, oli pidettävä kokeiluhankkeena, jonka tarkoituksena oli vähemmän saastuttavien tuotteiden teknologinen kehittäminen, se rikkoi direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 2 kohdan d alakohtaa.

71 Tätä johtopäätöstä ei horjuta komission väite siitä, että riidanalaisella järjestelmällä on sen käsityksen mukaan vain melko vähäinen vaikutus markkinoihin. Tällainen vaikutus ei silti, vaikka se olisi täsmällisesti määrällisesti laskettavissa, muuttaisi hanketta, jonka pääasiallinen tarkoitus on biopolttoaineiden taloudellinen ja teollinen kehittäminen, hankkeeksi, jonka tarkoituksena on niiden teknologinen kehittäminen.

72 Riidanalainen päätös on epäselvä siltä osin kuin on kysymys ETBE:tä tuottavien yritysten markkinaosuuden analysoinnista. Komissio toteaa päätöksessään arvioidessaan riidanalaista järjestelmää suhteessa direktiivin 92/81/ETY kannalta seuraavaa:

"Järjestelmällä on lisäksi vain melko vähäinen vaikutus, koska biopolttoaineet edustavat Ranskassa tällä hetkellä vain noin 0,5:tä prosenttia öljytuotteiden kulutuksesta ja 0,8:aa prosenttia polttoainemarkkinoista."

73 Riidanalaisessa päätöksessä (s. 7) todetaan kuitenkin ensiksi seuraavaa: "Biopolttoainealalla käydään kauppaa ja näin ollen jäsenvaltioiden välille syntyy kilpailua. Biopolttoaineet kilpailevatkin useimpien fossiilisten polttoaineiden kanssa. ETBE kilpailee etenkin metyyli-tertiääri-butyyli-eetterin (MTBE) kanssa, jota saadaan normaalisti luonnonkaasusta tuotettavasta metanolista, minkä vuoksi sen tuotantokustannukset ovat noin puolet ETBE:n tuotantokustannuksista. Nämä kaksi tuotetta ovat täysin korvattavissa toisillaan, ja niitä käytetään lyijyttömän bensiinin oktaaniluvun lisäämiseen." Myös Ranskan tasavalta on väliintulokirjelmässään korostanut, että ETBE:n kanssa suoraan

kilpaileva tuote on MTBE. Komission väittämä, jonka mukaan riidanalaisella järjestelmällä on vain melko vähäinen vaikutus polttoainemarkkinoilla, ei siis ole täysin oikea. ETBE-ryhmää koskevien toimenpiteiden vaikutuksen arviointia ei ole toteutettu johdonmukaisesti koko päätöksen osalta, koska riidanalaisen järjestelmän toteuttamisesta tämän ryhmän osalta johtuvan analysoinnin kannalta merkitykselliset viitemarkkinat olivat yhdessä kohdassa vain lyijyttömän bensiinin lisäaineiden markkinat (s. 7) ja toisessa kohdassa laajemmat markkinat, jotka sisälsivät kaikki polttoaineet (s. 13).

74 Toiseksi komissio rajoittuu riidanalaisessa päätöksessään vain toteamaan eri biopolttoaineryhmien tämänhetkiset markkinaosuudet ilman, että se yrittäisi määrittää ne markkinaosuudet, jotka nämä voisivat hankkia riidanalaisen järjestelmän toteuttamisen avulla, vaikka komissio totesikin istunnossa, että järjestelmää oli tarkoitus laajentaa.

75 Edellä 72 kohdassa tehtyä johtopäätöstä ei horjuta myöskään se, että riidanalainen järjestelmä käsittää Ranskan viranomaisten pääasiallisen taloudellisen ja teollisen tavoitteen lisäksi myös tiettyjä teknisiä oheistoimenpiteitä. Tämä on selvää myös riidanalaisessa päätöksessä mainittujen valvontatoimenpiteiden ja täydentävien testien yleisluonteisuuden vuoksi. Tämän tyyppiset toimenpiteet ovat olennainen osa kaikkea ammattitaitoisesti hoidettua teollista toimintaa.

76 Komissio ei kuitenkaan ole väittänyt, eikä niin ole tehnyt myöskään väliintulija, että riidanalaisen järjestelmän pääasiallisena tarkoituksena olisi ETBE:n tai jonkin sen olennaisen aineosan, kuten bioetanolin, tuotantoon kuuluvan avaintoiminnan teknologisen tutkimuksen edistäminen. Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistusta lupahakemusmenettelyä koskevasta ilmoituksesta, Ranskan riidanalaista järjestelmää koskevista säädöksistä ja säädösehdotuksista, ympäristö- ja energiaviraston (ADEME) Altener-ohjelmaa

koskevasta asiakirjasta, jonka väliintulija on esittänyt, ja Yhteisön strategiaa ja toimintasuunnitelmaa koskevasta valkoisesta kirjasta, jonka tarkoituksena on parantaa biopolttoaineiden markkinoillepääsyä ja johon komissio on vedonnut, ei ilmene, että riidanalaisen järjestelmän tavoitteena olisi millään tavoin näiden tuotteiden teknologinen kehittäminen. Nämä asiakirjat päinvastoin korostavat tämän järjestelmän ja muiden samanlaisten biopolttoaineiden markkinoillepääsyn parantamiseen tähtäävien ohjelmien teollista näkökulmaa ja taloudellista merkitystä.

77 Edellä mainitut Altener-ohjelma ja valkoinen kirja, joihin väliintulija ja komissio viittaavat, voisivat korkeintaan tukea sitä käsitystä, että riidanalainen järjestelmä liittyy yhteisön politiikkaan, jonka tarkoituksena on uusiutuvien luonnonvarojen käytön edistäminen, mutta ne eivät osoita, että tämä järjestelmä vastaisi direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 2 kohdan d alakohdassa asetettuja vaatimuksia sellaisina kuin niitä on edellä tulkittu.

78 Lopuksi on todettava, että mikään ei estä sitä, että käsiteltävänä olevan verovapautusjärjestelmän kaltainen järjestelmä, jonka tarkoituksena on biopolttoaineiden markkinoillepääsyn edistäminen, otettaisiin käyttöön Altener-ohjelman mukaisesti ja täysin direktiivissä 92/81/ETY asetettuja vaatimuksia vastaavasti, koska neuvosto voi direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 4 kohdan nojalla päättää tällaisesta järjestelmästä. Neuvosto on hyväksynyt tämän säännöksen mukaisesti useita jäsenvaltioiden ohjelmia, joiden tarkoituksena on edistää ympäristöystävällisempien polttoaineiden käyttöä, kuten ilmenee komission vastauksista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin ja komission edustajan suullisessa käsittelyssä esittämistä lausumista.

79 Tässä vaiheessa on korostettava, että vaikka komissio katsoisi, että suunnitellut toimenpiteet eivät sellaisinaan olisi yhteismarkkinoille soveltumattomia perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitetussa merkityksessä, tällaiset toteamukset eivät kuitenkaan oikeuttaisi komissiota olemaan ottamatta kielteistä kantaa sille ilmoitettuun järjestelmään ja noudattamatta tällä tavoin direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 2 kohdan d alakohtaa.

80 Edellä esitetystä seuraa, että tehdessään riidanalaisen päätöksen siltä osin kuin se koskee ETBE-ryhmää koskevia riidanalaisen järjestelmän toimenpiteitä, komissio on ylittänyt sille perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa annetun toimivallan. Näiltä osin riidanalainen päätös on kumottava.

81 Näin ollen muista kantajan esittämistä kanneperusteista ei ole tarpeen lausua. Edellä 25 kohdassa mainitulla asiakirjojen esittämispyynnöllä ei ole merkitystä asian ratkaisemisen kannalta, joten se hylätään.

Oikeudenkäyntikulut

82 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on hävinnyt asian ja vastapuoli on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, komissio on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

83 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Ranskan tasavalta vastaa siis omista oikeudenkäyntikuluistaan. Lisäksi se velvoitetaan korvaamaan väliintulostaan kantajalle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanne Ranskan hyväksymästä biopolttoaineiden tukijärjestelmästä 9 päivänä huhtikuuta 1997 tehdystä komission päätöksestä (SG(97) D/3266) jätetään tutkittavaksi ottamatta siltä osin kuin se koskee esterien ryhmää koskevia toimenpiteitä.**

2) **Riidanalainen päätös kumotaan siltä osin kuin se koskee ETBE-ryhmää.**

3) **Komissio velvoitetaan korvaamaan kantajan oikeudenkäyntikulut.**

4) **Ranskan tasavalta vastaa omista kuluistaan ja se velvoitetaan korvaamaan väliintulostaan kantajalle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.**

Potocki Lenaerts Azizi

Jaeger Meij

Julistettiin Luxemburgissa 27 päivänä syyskuuta 2000.

H. Jung

kirjaaja

A. Potocki

laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja